

Miejska Biblioteka w Białej Podlaskiej
nr 2 (2007) luty 2006
DZIAŁ INFORMACJI, BIEŁA PODLASKA
TWIERDZY O REGIONIE
ul. Warszawska 12a
21-500 Biała Podlaska
tel. 844 343 666

Oddział w Grabanowie

ISSN 1238 8494

Biuletyn LODR w Końskowoli Oddział w Grabanowie

cena 1,50 zł

Szanowni Czytelnicy

Pragniemy Państwu przedstawić lutowe wydanie „Doradztwa Rolniczego”. Odnajdziecie tu interesujące Was porady i informacje dotyczące hodowli, uprawy, oraz oddacie się kulinarnej uczcie czytając z zainteresowaniem przepisy poświęcone potrawom z drobiu.

Ten numer jak i nasze poprzednie w dużej mierze poświęcony jest poradnictwu technologicznemu. Na wstępie pragniemy zwrócić uwagę na ważny zabieg w uprawie zbóż jarych którym jest zaprawianie nasion. Jest to zabieg łatwy do wykonania a przede wszystkim może dawać wymierne korzyści. Chroni przed chorobami i szkodnikami ponadto jest oszczędny i bezpieczny dla środowiska. Na uwagę zasługuje też artykuł poświęcony podkielkowaniu sadzeniaków w uprawie ziemniaków na

zbiór wczesny. Pomocne mogą się okazać wskazówki jak prawidłowo powinien być przeprowadzony taki zabieg, aby uniknąć potencjalnych błędów.

Warto się zainteresować też artykułem poświęconym alternatywnym dla antybiotykowych stymulatorów wzrostu dodatkami paszowymi. Do takich należą m.in. probiotyki i liczne preparaty ziołowe. Są one skuteczne w działaniu i pozwalają na zachowanie wysokiej produktywności zwierząt. Polecamy też tekst poświęcony bydłu mlecznemu. Gdzie możemy się dowiedzieć na co powinniśmy zwracać uwagę dążąc do wysokiej wydajności w laktacji krów. Przede wszystkim na odpowiednie żywienie. Poza tym zachęcamy do przeczytania artykułów dotyczących zobowiązań jakie należy przestrzegać...

w przypadku programów rolno-środowiskowych jak i płatności z tytułu wsparcia działalności rolniczej na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania. Warto na to zwrócić uwagę jeśli chcemy uniknąć nie miłych niespodzianek podczas ewentualnej kontroli. W lutowym numerze również miłośnicy pszczelarstwa znajdą coś dla siebie ... zaciekawi ich na pewno tematyka poświęcona chorobom bakteryjnym czerwiu i pszczoł. Polecamy też teksty z Działu Rozwoju Obszarów Wiejskich pierwszy dotyczący sprzedaży bezpośredniej produktów rolnych oraz drugi poświęcony zasadom funkcjonowania podatków w agroturystyce.

Serdecznie zapraszamy do lektury

Redakcja

10 numerze

Zaprawianie nasion zbóż jarych	3
Podkielkowanie sadzeniaków ziemniaka	5
Przedstawiam gospodarstwo	6
Programy rolnośrodowiskowe - nie tylko dopłaty, ale przede wszystkim obowiązki	7
Choroby bakteryjne czerwiu i pszczoł	8
Alternatywa dla antybiotykowych stymulatorów wzrostu	11
Przygotowanie krów do laktacji - klucz do sukcesu	12
Zobowiązania o których należy pamiętać	13
Sprzedaż bezpośrednia produktów rolnych	15
Zasady funkcjonowania podatków w agroturystyce	17
Potrawy z drobiu	18

WYDAWCA:

Lubelski Ośrodek Doradztwa Rolniczego
w Końskowoli Oddział w Grabanowie

DYREKTOR LODR

mgr inż. Alfons Koska

KIEROWNIK ODDZIAŁU

w Grabanowie inż. Eugeniusz Tarasiuk

ADRES REDAKCJI:

LODR Oddział Grabanów 21-500 Biała Podlaska
tel.: (0 83) 343 37 92 fax: (0 83) 343 81 98
e-mail: gazeta@odr.cyber.pl

Redaktor Naczelny: Janina Kempka

DRUK: LODR Poligrafia w Grabanowie

NAKLAD: 1100 egz.

Powiatowe Zespoły Doradztwa Rolniczego:

Biała Podlaska ul. Żeromskiego 3 tel/fax 343 32 34

Łuków ul. Przemysłowa 15. tel/fax (0 25) 798 39 58

Parczew ul. Lubartowska 4 50 tel/fax 354 24 74

Radzyń Podlaski ul. Rynek 10 A tel/fax 352 84 06

Wisznice ul. Warszawska 13 tel/fax 378 22 49

Zaprawianie nasion zbóż jarych

Zaprawianie materiału siewnego, w celu jego ochrony przed chorobami i szkodnikami, jest jednym z najbardziej celowych, oszczędnych oraz bezpiecznych dla środowiska zabiegów ochrony roślin.

Jest zabiegiem łatwym do wykonania i może dawać wymierne korzyści zarówno rolnikowi jak i środowisku. Ten zabieg w przypadku zbóż jarych daje gwarancję uzyskania wyższego plonu o ok. 2-4 dt/ha. Wartość takiej ilości ziarna dowolnego gatunku zboża pokrywa z nawiązką koszty zaprawiania.

W trakcie zabiegu używamy stosunkowo małej ilości skoncentrowanego środka ochrony roślin nałożyć równomiernie na nasiona. Chcąc uzyskać optymalną skuteczność przeciwko chorobom, szkodnikom itp., użyte substancje powinny być skuteczne, dobrze sformułowane, ale przede wszystkim prawidłowo zastosowane pod względem technicznym.

Cechy dobrego zaprawiania:

- ✓ Prawidłowa dawka, tzn. ilość zaprawy potrzebna do określonej ilości materiału siewnego (musi być ściśle przestrzegana).
- ✓ Rozdzielenie preparatu musi być dokładne, aby każde nasiono otrzymało tę samą ilość substancji czynnej.
- ✓ Przyczepność zaprawy musi być tak duża, aby w czasie transportu, workowania czy siewu, cała ilość naniesionej substancji znalazła się w glebie.

Jakość materiału siewnego

Zanieczyszczony materiał siewny kurzem i pyłem czy nasionami chwastów ma duże znaczenie dla jakości zaprawiania. Te bardzo małe drobiniki mają stosunkowo dużą powierzchnię chłonną i wiążą zaprawę bez względu na jej rodzaj lepiej niż same nasiona. Im więcej zanieczyszczeń w materiale siewnym tym więcej związa-

one zaprawy, która tym samym ma trudniejszy dostęp do materiału siewnego. Podstawowym warunkiem uzyskania dobrej jakości zaprawiania jest dokładne oczyszczenie materiału siewnego.

UWAGA: *Zaprawione ziarno nie należy przechowywać w foliowych workach – może być użyte wyłącznie do siewu.*

Materiał siewny powinien być bez zarzutu

Nasiona zbóż przeznaczone do zaprawiania powinny wykazywać następujące właściwości, które podczas zaprawiania pozwalałyby uniknąć różnych niekorzystnych zjawisk:

- ✓ dobrą, gwarantowaną siłę kiełkowania (materiał kwalifikowany);
- ✓ optymalną wilgotność do 16%;
- ✓ brak widocznych uszkodzeń na nasionach w rodzaju pęknięć, odłamaniej plewki.

ciąg dalszy na s.4 ➡

Nowe zaprawy zalecane do stosowania w ochronie zbóż.

Zaprawy	Dawka na 100 kg ziarna (ml lub d prep. + ml wody)	Uprawy	Zwalczane choroby										
			Zgorzeł siewek	Pielęć cięgiowa ozima	Głównia pyłca	Głównia zwarta	Plamistość pszkowa liść jęczmienia	Śnięć cięgiowa	Pakencja traw ozima	Mączniak prawdziwy *	Rdza brzoza *	Septorioza liści *	Rychnosporioza *
Brytan Universal 094 FS	400ml + 200ml	po, pj, jo, jj, ż, pżo, pżj, o	+	+	+	+	+	+	+	+	+	-	+
Jockey 201 FS	450 + 150 ml	po, pżo	+	+	+	-	-	+	-	-	+	+	-
Karbosar 440 FS	300 ml + 300ml	pj, jj	+	-	+	+	+	+	-	-	-	-	-
Karbosar K 400 FS	300 ml + 600 ml	po, pj, jo, jj, ż, pżo, pżj, o	+	+	+	+	+	+	-	-	-	-	+
Maxim Star 025 FS	20 ml + 400 - 1000 ml	jo, jj, o	+	+	+	+	+	-	-	-	-	-	-
Premis 025 FS	150-200 ml + 400ml	po, pj, jo, jj, ż, pżo, pżj, o	+	-	+	+	+	+	-	-	-	-	-
Raxil Gel 206	500 ml	po, pj, jo, jj, ż, pżo, pżj, o	+	+	+	+	+	+	-	-	-	-	-
Vitavax 2000 FS	300-350 ml + 300-350 ml	po, pj, jo, jj, ż, pżo, pżj, o	+	+	+	+	+	+	-	-	-	-	-
Zaprawa zbożowa Orius 02 WS	150 g + 900 ml	po, pj, jo, jj, ż, pżo, pżj, o	+	-	+	+	+	+	-	-	-	-	-

* zapobiega występowaniu chorób liści do początku fazy strzelania w źdźbło

po – pszenica ozima, pj – pszenica jara, jo – jęczmień ozimy, jj – jęczmień jary, ż – żyto, pżo – pszenżyto ozime, pżj – pszenżyto jare

Preparaty do zaprawiania ziarna zbóż jarych*

Preparat	Pszemica jara				Jęczmień jary				Owies		Pszczytło jare
	Śnieć cuchnąca	Śnieć gładka	Głównia pływająca	Zgorzel siewek	Głównia pływająca	Głównia zwrzta	Pasistość liści	Zgorzel siewek	Głównia pływająca	Głównia zwrzta	
Baytan Universal 19.5	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Baytan Universal 094 FS	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Dithane M 45 (75 WG, 455 SC)				+					+	+	+
Divident 030 FS	+	+		+							+
Dubelt Jęczmień 040 FS					+	+	+	+			
Ferrax 440 FS					+	+	+	+			
Karbosar K400 FS	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Manconex 80 WP				+	+	+			+	+	+
Maxim 025 FS	+	+		+							+
Maxim Star 035 FS					+	+	+	+			
Oxaben 300 FS	+	+	+	+	+	+	+	+			+
Oxafun T 500	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Panoctine 300 LS	+	+	+	+							+
Panoctine 350 LS	+	+	+	+							+
Panoctine Total 325 FS	+	+	+	+	+	+		+			+
Penncozeb 75 WG				+	+	+			+	+	+
Penncozeb 80 WP				+	+	+			+	+	+
Penncozeb 455 SC				+	+	+			+	+	+
Prelude Specjal 51 WS	+	+		+	+	+	+	+	+	+	+
Premis 025 DS	+	+		+	+	+		+	+	+	+
Premis Universal 275 WS	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Raxil 02 WS, DS	+	+	+	+	+	+		+	+	+	+
Raxil 060 FS	+	+	+	+	+	+		+	+	+	+
Raxil GEL 206					+	+	+	+	+	+	+
Sarfun T 65 DS	+	+		+	+	+		+	+	+	+
Sarfun T 450 FS	+	+		+	+	+		+	+	+	+
Sarox T 500	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Sumi 8 020	+	+	+	+	+	+		+			+
Sumi 8 Gold 030 FS					+	+	+	+			
Tribenox 330 FS	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Vendozeb75 WG				+	+	+			+	+	+
Vincit 050	+	+	+	+	+	+	+	+			+
Vitavax 200 FS, i Vitavax 2000 FS	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Zaprawa Funaben	+	+		+	+	+		+	+	+	+
Zaprawa Oxafun T	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+

* na podstawie Zaleceń IOR

Na efekt zabiegu, duży wpływ ma forma użytkowa preparatu, która powinna być dostosowana do rodzaju zaprawiarki- każda ma inne właściwości:

DS – proszek do zaprawiania na sucho. Łatwe do stosowania, można zaprawiać podczas mrozów.

ko rozpuszczalników organicznych.

Zmieniając zaprawę należy bardzo dokładnie oczyścić zaprawiarkę z resztek poprzedniej zaprawy, gdyż

Wadą natomiast słaba przyczepność do ziarna, duże straty zaprawy;

WS – proszek do sporządzania zawiesiny wodnej do zaprawiania na „półsucho”. Zaletą jest brak pylenia, wadą jest średnia przyczepność, częściowo zmniejszona sypkość, dość słabe rozmieszczenie na nasionach, nie można zaprawiać w niskich temperaturach.

FS – płynne koncentraty do zaprawiania na „półsucho”. Zaletą, brak pylenia, dobra przyczepność, dobre rozmieszczenie na ziarnie, gotowe do użycia, czyszczenie urządzeń wodą. Wady – częściowe osadzanie się przy dłuższym pozostawieniu, koncentraty trzeba rozcieńczać.

LS – są roztworami przeznaczonymi do zaprawiania materiału siewnego w zaprawiarkach przystosowanych do zapraw ciekłych i zawiesinowych. Zaletą jest brak pylenia, dobra przyczepność, dobre rozmieszczenie na ziarnach, łatwa w użyciu. Wadą jest możliwość uszkodzenia tworzyw sztucznych, nie można rozcieńczać, podczas zaprawiania wdycha się pary organicznych rozpuszczalników, czyszczenie przy użyciu ty-

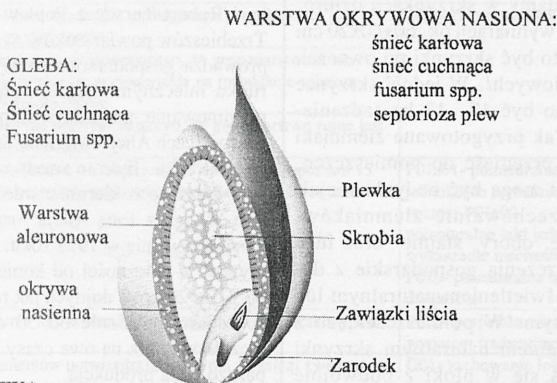
może to doprowadzić do wytrącania się osadów. Najlepiej by było zaprawić potrzebną ilość materiału siewnego potrzebnego do obsiania w danym sezonie wegetacyjnym. W przypadku niewykorzystania całej ilości zaprawionego zboża, przed ponownym użyciem należy sprawdzić jego zdolność kiełkowania. Najlepiej przechowywać w workach papierowych nigdy w foliowych.

Pamiętając o ochronie osobistej w czasie zaprawiania należy zachowywać szczególną ostrożność, należy stosować środki ochrony osobistej jak: ubranie ochronne, rękawice, okulary, maska przeciwpyłowa. Zaprawianie należy wykonywać tylko w pomieszczeniach ze sprawnie działającą wentylacją. Przed przystąpieniem do zaprawiania należy uważnie przeczytać załączoną do danego środka etykietę i ściśle stosować się do podanych proporcji.

Paweł Kogut

MIEJSCA DZIAŁANIA PREPARATU

Miejsca infekcji chorób nasionach

WARSTWA WEWNĘTRZNA NASIONA:
septorioza liści, głównia pyłkowa, śnieć cuchnąca, Fusarium spp., septorioza plew, plamistość siatkowa, rynchosporioza zbóż

ZARODEK:
głównia pyłkowa, śnieć cuchnąca, fusarium spp

Podkielkowanie sadzeniaków ziemniaka

Technologia uprawy ziemniaków na wczesny zbiór jest dość znana rolnikom, pewne jej elementy, bardzo istotnie wpływają na opłacalność tej uprawy, a często nieprawidłowo wykonywane są przez producentów. Podkielkowanie ma zalety:

- ⇒ przyspiesza wschody o 5-7 dni,
- ⇒ lepiej rozwija się system korzeniowy, a tym samym zwiększa się możliwość roślin do pobierania wody i składników pokarmowych z gleby,
- ⇒ przesuwa się wegetacja roślin, a okres gromadzenia plonu przypada na czas największego nasłonecznienia, co zwiększa wydajność fotosyntezy i tempo gromadzenia plonu,
- ⇒ wzrost i rozwój roślin przypada na okres mniejszego nasilenia chorób i szkodników ziemniaka co ma wpływ na wyższą zdrowotność uzyskanego plonu,
- ⇒ ziemniaki podkielkowane dają plon wyższy

o 10-20 %.

W celu otrzymania dobrych efektów podkielkowania należy zapewnić określone warunki oświetlenia, temperatury i wilgotności:

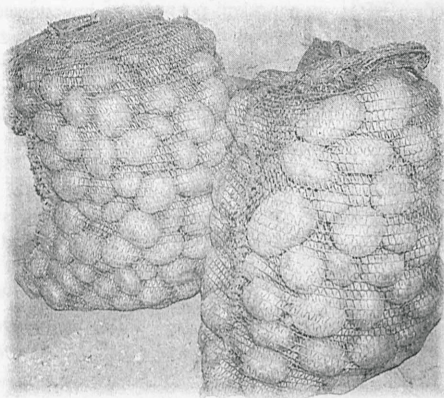
- ⇒ światło naturalne lub sztuczne przez co najmniej 9 godzin dziennie,
- ⇒ wilgotność względna 70-80 %,
- ⇒ temperatura 15-18°C

W żadnym przypadku nie należy przekroczyć temperatury 20-25°C, przekroczenie jej może powodować obniżkę plonu.

Technika podkielkowania ziemniaków

Przed przystąpieniem do podkielkowania ziemniaki należy odpowiednio wcześniej przebrać je do zbliżonej wielkości i usunąć bulwy chore. Wybrane zdrowe bulwy należy

ciąg dalszy na s.6 ➡

Przedstawiam gospodarstwo

oczyścić z kielków i nastawić do podkiełkowania.

Przygotowane wcześniej ziemniaki układamy w skrzynkach dziurowych o wymiarach ok. 60x40x20 cm /mogą to być skrzynki po owocach południowych/. W jednej skrzynce powinno być 12 – 13 kg sadzenia-ków. Tak przygotowane ziemniaki należy przenieść do pomieszczeń, którymi mogą być budynki socjalne, przechowalnie ziemniaków, piwnice, obory, stajnie oraz inne pomieszczenia gospodarskie z dobrym oświetleniem naturalnym lub sztucznym. W pomieszczeniach z oświetleniem naturalnym skrzynki ustawia się w bloki z podwójnie zestawionych skrzynek ustawionych jedna na drugiej do wysokości 2 m. Między tak ustawionymi blokami należy zachować odległość 30-50 cm, pamiętając o tym, aby światło równomiernie dochodziło do każdej skrzynki. W pomieszczeniach z oświetleniem sztucznym wykorzystuje się rury jarzeniowe o mocy 40-60 W. Jarzeniówki należy ustawić w pionie tak, aby górna ich część znajdowała się na poziomie najwyższej warstwy skrzynek, a dolna na wysokości 20-50cm od podłoża.

Okres podkiełkowania trwa od 6-8 tygodni. Prawidłowo wykształcony kiełek powinien być dobrze związany z bulwą prawidłowo wyrosnięty / 1,5-2 cm /. Ziemniaki z długimi cienkimi kielkami nie nadają się do wysadzenia, wyeliminować należy również bulwy, które nie wykształciły kielków, dlatego po okresie podkiełkowania ziemniaki należy jeszcze raz przebrać. W przypadku przesunięcia terminu sadzenia na późniejszy, należy obniżyć temperaturę w pomieszczeniach w których podkiełkowane są ziemniaki.

Opracował : Benedykt Lipiński

Państwo Edyta i Artur oraz Agnieszka i Robert Turscy z Popław gmina Trzebieszów powiat Łuków wspólnie prowadzi gospodarstwo rolne o kierunku mlecznym. Bracia rozpoczęli przejmowanie gospodarstwa po swoich rodzicach Alicji i Mariana Turskich w 1991 roku. Było to wtedy również gospodarstwo o kierunku mlecznym. Pan Marian z żoną Alicją rozpoczęli gospodarowanie w 1958 roku. Utrzymywali w zależności od koniunktury od 14 do 20 krów dojnych jak również sprzedawali rocznie od 50 do 100 tuczników. Jak na owe czasy była to bardzo duża produkcja.

W tym miejscu należy zaznaczyć, że siedzibą gospodarstwa jest stylowy dworek z XIX wieku. Państwo Alicja i Marian Turscy w 2001 roku przekazali 43 hektarowe gospodarstwo swoim dwóm synom – Arturowi i Robertowi.

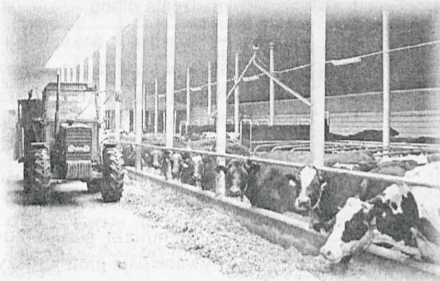
W gospodarstwie ważny był rok 1999. Kiedy to, powstała wolnostanowiskowa obora na 65 sztuk krów. W tym też roku państwo Turscy wzmożyli działania by uzyskać jak największą kwotę mleczną. Jak pokazuje obecna sytuacja w tej materii było to działanie trafione. Dlatego też mogą z powodzeniem utrzymywać 110 sztuk krów mlecznych o średniej wydajności ok. 8.000 l mleka. Obecnie rolnicy obrabiają 94 ha użytków rolnych wysiewając: 43 ha kukurydzy na kisonkę i 51 traw na gruntach rolnych – 1 pokos konserwują w silosie

przejazdowym a pozostałe w baloty. W 2005 roku była susza. Odbiło się to na plonie kukurydzy. Jak mówi rolnik widoczne to było zwłaszcza na glebach V klasy. Na lepszych tj. III i IV miało to mniejsze znaczenie. Rolnicy dostarczają mleko do Spółdzielczej Mleczarni SPOMLEK w Radzynie Podlaskim, która to odbiera mleko co drugi dzień z gospodarstwa. Krowy (HF – 90-100%) są dojne w hali udojowej 2x12 firmy Westwalia. Rolnicy obecnie posiadają około 200 sztuk bydła. W gospodarstwie jest pewna rezerwa paszy, którą można przerobić na mięso, dlatego rolnicy myślą nawet o dokupowaniu cieląt do dalszego opasu. Znaczne zwiększenie produkcji mleka nie wchodzi w rachubę z uwagi na ograniczenia kwoty mlecznej.

Tak jak większość rolników w/w korzystali z kredytów, m.in. z linii preferencyjnych, za który kupili: jalówki z importu, hala udojowa i wóz asenizacyjny.

Rolnicy cały czas inwestują w gospodarstwo. Kupują nowe wysokowydajne mało awaryjne maszyny do produkcji i konserwacji pasz, zaś w 2005 roku dobudowują nową wolnostanowiskową oborę na 120 sztuk. Państwo Turscy z pewnym optymizmem patrzą w przyszłość. Skala produkcji pozwala im inwestować w gospodarstwo. Niepokoi ich fakt, że w ciągu ostatnich 5 lat ceny środków do produkcji – zwłaszcza paliwa, wzrosły kilkukrotnie a cena mleka praktycznie pozostaje na tym samym poziomie. Mimo tego można powiedzieć, że przedstawione gospodarstwo stanowi dobry przykład do naśladowania.

Maria Radomska
PZDR Łuków
Marek Lewandowski

Programy rolnośrodowiskowe- nie tylko dopłaty, ale przede wszystkim obowiązki

Celem programu rolnośrodowiskowego jest przede wszystkim promocja produkcji rolniczej przyjaznej dla środowiska, zachowanie różnorodności siedlisk półnaturalnych, zachowanie starych ras zwierząt hodowlanych, podniesienie świadomości ekologicznej wśród społeczności wiejskiej. Stawki płatności do każdego pakietu zostały obliczone na podstawie uśrednionych danych ekonomicznych wyliczonych dla całego kraju w przeliczeniu na 1 hektar powierzchni lub sztukę zwierzęcia gospodarskiego. W programie mogą uczestniczyć producenci rolni, tj. osoby fizyczne, prawne lub jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej, którzy prowadzą działalność rolniczą w swoim gospodarstwie na powierzchni co najmniej 1 hektara użytków rolnych. Również rolnicy z naszego terenu chętnie przystępowali do tego programu, najczęściej wybieranymi pakietami były:

P01- utrzymanie łąk ekstensywnych

P02- utrzymanie pastwisk ekstensywnych

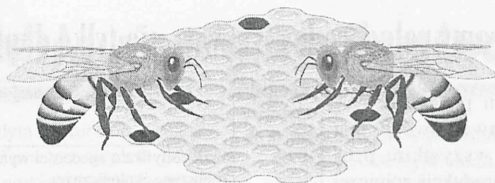
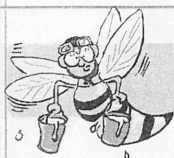
K01- ochrona gleb i wód

S02- rolnictwo ekologiczne

G01- zachowanie lokalnych ras zwierząt gospodarskich

Jednak chęci i otrzymane pieniądze to nie wszystko..... Zgłaszając

Wysokość zmniejszenia w %	Rodzaj uchybienia	Kod działania
100%	Brak certyfikatu zgodności wymaganego przepisami o rolnictwie ekologicznym	S02 – rolnictwo ekologiczne
	Brak dokumentu poświadczającego, że gospodarstwo rolne znajduje się w okresie przestawiania na produkcję rolniczą metodami ekologicznymi	
	Brak dokumentu poświadczającego, że gospodarstwo rolne jest objęte planem kontroli	
	Koszenie wykonane wcześniej niż 10 dni przed 1 lipca lub 15 sierpnia (w przypadku łąk trzęślicowych) albo brak koszenia	P01a01- półnaturalne łąki jednokośne wykaszanie ręczne; P01a02- półnaturalne łąki jednokośne wykaszanie mechaniczne; P01b- półnaturalne łąki dwukośne
	Przekroczenie limitu obsady o więcej niż 505 lub brak wypasu	P02b- pastwiska nizinne z wypasem tradycyjnym
	Brak dokumentów potwierdzających wpis do księgi zwierząt hodowlanych i wymaganej dokumentacji hodowlanej	G01- zachowanie lokalnych ras zwierząt gospodarskich
	Nie realizowanie programu ochrony zasobów genetycznych	
50%	Wznowienie zabiegów agrotechnicznych przed dniem 1 marca	K01- ochrona gleb i wód
	Pozostawienie w gospodarstwie mniej niż 33% gruntów ornych niepokrytych międzyplonami w okresie zimowym	K01b- międzyplon ozimy; K01c- międzyplon ścierniskowy
40%	Koszenie wykonane w okresie 10 dni przed 15 sierpnia	P01a01- półnaturalne łąki jednokośne wykaszanie ręczne;
	Zastosowanie koszenia mechanicznego	P01a- półnaturalne łąki jednokośne
	Zastosowanie herbicydów i pestycydów lub nawożenia	P01a02- półnaturalne łąki jednokośne wykaszanie mechaniczne; P01b- półnaturalne łąki dwukośne
	Koszenie wykonane w okresie 10 dni przed 1 lipca	P01b- półnaturalne łąki dwukośne
	Nieuzasadnione zastosowanie pestycydów i herbicydów oraz bez użycia mazaczy	P02b- pastwiska nizinne z wypasem tradycyjnym
	Przekroczenie limitu obsady zwierząt od 10% do 50%	K01a- wsiewki poplonowe
30%	Nieuzasadnione zastosowanie pestycydów i herbicydów oraz bez użycia mazaczy	P01b- półnaturalne łąki dwukośne
	Przekraczanie limitów nawożenia określonych w planie działalności rolnośrodowiskowej o więcej niż 10%	S02- rolnictwo ekologiczne
20%	Zmniejszenie powierzchni ostoi poniżej 3% ich powierzchni	P01a- półnaturalne łąki jednokośne
	Pozostawienie siana na łące	P01a02- półnaturalne łąki jednokośne wykaszanie mechaniczne
	Niewłaściwa technika koszenia	P01b- półnaturalne łąki dwukośne
	Zastosowanie nawozów azotowych na łąkach nawożonych przez namuły rzeczne albo przekroczenie limitów nawożenia określonych w planie o więcej niż 10%	K01b- międzyplon ozimy; K01c- międzyplon ścierniskowy
	Obsianie po 30 września	P01b- półnaturalne łąki dwukośne; P02- pastwiska ekstensywne; P01a- półnaturalne łąki jednokośne
10%	Zastosowanie przynajmniej jednego z zabiegów: przyorywanie, walowanie, dosiewanie traw	

gospodarstwo do programu rolnośrodowiskowego każdy rolnik zobowiązał się jednocześnie do przestrzegania nakazów i zakazów wynikających z polskiego prawa (Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 20 lipca 2004r., Dz.U. nr. 174), w zakresie ochrony środowiska w całym gospodarstwie. Dlatego też warto wiedzieć, jakie sankcje wynikają z nieprzestrzegania wymogów dotyczących realizacji wybranych pakietów KPR (Krajowy Program Rolnośrodowiskowy).

Nie możemy również zapominać też o tym, że tak jak i w przypadku innych programów tak i w tym istnieje możliwość kontroli. Czego możemy się spodziewać? W przypadku pierwszej kontroli, jeżeli zostanie stwierdzone, że zasady zwykłej dobrej praktyki rolniczej nie są przestrzegane producent rolny początkowo dostaje tylko pouczenie, odnotowane w protokole. Jeżeli natomiast w wyniku następnej kontroli na miejscu dalej nie przestrzega wyżej wymienionych zasad, wtedy płatność rolnośrodowiskowa za dany rok podlega:

- 1) zmniejszeniu o 7% za każde uchybienie inne niż stwierdzone podczas poprzedniej kontroli;
- 2) zawieszeniu - w przypadku wystąpienia uchybienia, które zostało już stwierdzone podczas poprzedniej kontroli.

Płatność rolnośrodowiskowa podlega w danym roku zawieszeniu również wówczas, gdy producent rolny nie prowadzi rejestru działalności środowiskowej.

Podejmując decyzje o przystąpieniu do Programu Rolnośrodowiskowego, bierzmy pod uwagę nie tylko możliwości otrzymania dopłat z tego tytułu ale przede wszystkim zasady, które powinniśmy przestrzegać. ■

Joanna Chomicz
PZDR Biała Podlaska

Zgnilec amerykański (American foulbrood, AFB)

Zgnilec amerykański jest wysoce zaraźliwą chorobą czerwiu zasklepionego, rzadziej niezasklepionego, wywołaną przez zarodnikującą bakterie *Paenibacillus larvae var larvae*.

Znajduje się ona na liście B wykazu chorób zakaźnych Międzynarodowej Organizacji Zdrowia Zwierząt (OIE) oraz w wykazie chorób zakaźnych zwierząt podlegających obowiązkowi zgłaszania i zwalczania.

Etiologia. Endospory zarazka są odporne na działanie czynników środowiska i powszechnie stosowane środki odkażające. Występują one w ogromnych ilościach w martwym czerwiu, miodzie, pyłku, wewnętrznych ściankach ula i na plastrach pochodzących z rodzin chorych. Wosk i miód działają konserwując na endospory zarazka. Niszczy je 5-10% roztwór formaliny po 6 godzinach, gorący roztwór sody żrącej po 4 minutach, zaś w wodzie i miodzie endospory giną po 30 minutach odkażania w autoklawie (w 121°C przy nadciśnieniu 0,1 MPa).

Źródło zakażenia. Głównym źródłem zakażenia i zbiornikiem zarazka jest chory i martwy czerw, miód, pyłek, mleczko pszczele, plasty i wnętrza ula zanieczyszczone endosporami *Paenibacillus larvae*.

Drogi szerzenia się choroby. Zakażenie szerzy się w rodzinie za pośrednictwem robotnic czyszczących komórki plastra, pielęgnujących czerw oraz przez endospory zanieczyszczające komórki plastra, w których uprzednio przebywał martwy czerw. Pomiedzy rodzinami i pasiekami roznoszone jest za pośrednictwem pszczół błędzących, rabujących i rojów pochodzących z chorych rodzin, a także plastrów i miodu skażonych endosporami, wstawianych do rodzin zdrowych. Pszczelarz nie przestrzegający zasad higieny pracy w pasiece

przyczynia się do rozprzestrzeniania zarazka. Przenosicielem zakażenia jest też *Varroa destructor* i szkodniki żyjące w ulu.

Patogeneza. Na zakażenie są wrażliwe larwy robotnic, matki i trutni, rzadko choruje i zamiera czerw matek i trutni. Larwy są na nie podatne w wieku do 53 godzin. Z reguły choruje i zamiera czerw zasklepiony w stadium larwy wyprostowanej lub przedpoczwarki, także czerw niezasklepiony zakażony dużymi ilościami endospor oraz czerw o obniżonej na skutek działania stresu odporności.

Symptomatologia. Nasilenie występowania zgnila amerykańskiego w pasiekach przypada na schyłek lata i początek jesieni, co może mieć związek z częstymi o tej porze roku rabunkami. Na początku choroby silne rodziny, ponieważ one posiadają w okresach bezpożytkowych szczególne skłonności do rabowania rodzin słabych, w tym chorych.

Oskórek chorego czerwiu zmienia zabarwienie z perłowo białego na lekko brązowy, a następnie w miarę postępu choroby na ciemnobrązowy. Segmentacja ciała larwy ulega zatarciu i martwy czerw zmienia się w bezpostaciową masę, która przylega ściśle do ścian komórki plastra i wyciąga się w długie nitki. Martwy czerw po odparowaniu wody zmienia się w „strupek” ściśle przylegający do ścianek komórki plastra. Czerw wydzielą charakterystyczny zapach przypalonego rogu. U poczwerek zamarłych na zgnilec amerykański ponad zdeintegrowane ciało wystaje do wnętrza komórki narząd gębowy tworzący charakterystyczny języczek.

Pierwszym zauważalnym podczas oglądania plastrów objawem choroby są zmiany na zasklepkach komórek z martwym czerwem. Najpierw obserwuje się pojedyncze, a później większą ilość komórek z pociemniałymi i zapadniętymi wieczkami. ➡

Choroby bakteryjne czerwiu i pszczół

➡ Niekiedy zasklepy na takich komórkach są podziurkowane, a komórki pozbawione zasklepów. Na zaatakowanych plastrach występuje czerw rozstrzelony. W chorych rodzinach zmniejsza się ilość czerwiu, rodziny słabną, częściej ulegają rabunkom. Na ziemi przed wyłotkiem ula znajdują się resztki martwego czerwiu, a niekiedy także zdrowy czerw. Z ula wydziela się charakterystyczny zapach przypalonego rogu.

Rozpoznanie. Rozpoznanie choroby o typowym przebiegu jest możliwe na podstawie zmian w chorym i martwym czerwiu. Jednakże w każdym przypadku podejrzenia zgnilca amerykańskiego rozpoznanie kliniczne w pasiece musi być potwierdzone badaniem laboratoryjnym. W tym celu należy pobrać wycinek plastra o wymiarach 10x10 cm z zamarłym lub chorym czerwem (bez miodu). Do badania mogą być też przygotowane martwe pszczoły, pyłek, wosk i miód. Próbkę, po dokładnym opakowaniu i oznakowaniu, wraz z pismem przewodnim kieruje się do pracowni chorób pszczół Zakładów Higieny Weterynaryjnej. Celem badania jest wykrycie endospor i/lub postaci wegetatywnych *P. larvae* w oparciu o badania hodowlane i biochemiczne.

Zwalczanie i zapobieganie. Zgnilec amerykański należy do chorób zakaźnych, które podlegają obowiązkowi zgłaszania i zwalczania.

Ze względu na wprowadzony zakaz stosowania antybiotyków leczenie pasiek dotkniętych zgnilcem odbywa się ściśle pod nadzorem lekarza weterynarii!!!

Przy przewożeniu pasiek na pożytki oddalone zalecane jest zasięgnięcie informacji u powiatowego lekarza weterynarii czy ten teren jest wolny od chorób zakaźnych i zgłoszenie tego faktu w urzędzie gminy, na terenie której pasieka będzie w tym czasie stacjonowała.

Zwalczanie zgnilca amerykańskiego obejmuje przesiedlanie rodzin, odkażanie sprzętu, narzędzi, pasieczyska,

plastrów, miodu i wosku oraz rak po pracy w zapowietrzonych pasiece. Rzadko stosuje się metodę radykalną, która polega na likwidacji zakażonych rodzin wraz z ulem i jego zawartością. Nie daje ona efektów tam, gdzie choroba występuje endemicznie. W dużych pasiekach, gdy choroba pojawi się po raz pierwszy i dotyczy niewielkiej liczby rodzin, stosowane jest wysiarkowanie chorych rodzin, spalenie zabitych pszczół wraz z całą zawartością ula oraz jego odkażenie.

Przesiedlanie chorych rodzin ma na celu oddzielenie pszczół dorosłych od chorego i zamarłego czerwiu oraz od zanieczyszczonego ula. Wykonuje się je na dwa sposoby: z ula do rojownicy i po głodzeniu do nowego lub odkażonego ula albo bezpośrednio do odkażonego ula na ramki z węzą. W każdym przypadku stosuje się 24 godzinna głodówkę przesiedlanej rodziny, której celem jest usunięcie z przewodu pokarmowego pszczół przesiedlanych endospor zarazka. Dopiero po upływie tego czasu można podać syrop. Przesiedlanie wykonuje się wtedy, gdy istnieje gwarancja, że rodziny przesiedlone zdążą wychować zdrowy czerw i odbudować gniazdo oraz zgromadzić odpowiednią ilość zapasów na zimę. Najlepiej robić to podczas trwania pożytku lub przed pożytkiem głównym.

Odkażanie. Sposoby odkażania omawia załącznik nr 6 ustawy z dnia 24.IV.1997 *O zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, badaniu zwierząt rzeźnych i mięsa oraz o Inspekcji Weterynaryjnej*, tekst ujednolicony wg wersji obowiązującej od dnia 13.II.2002 roku.

Celem odkażania jest zniszczenie endospor zarazka na sprzętach i narzędziach pasiecznych, w pasieczysku i produktach pszczelich (miód i wosk). Musi je poprzedzać mechaniczne oczyszczenie i umycie powierzchni skażonej. Skażone ule, stare lub zniszczone, razem z ramkami i beleczkami oraz ocieplającymi matami należy

spalić. W przypadku uli nadających się do dalszego wykorzystania ich wnętrza po mechanicznym oczyszczeniu z resztek kitu i wosku należy opalić ogniem lampy benzynowej do zbrązowienia drewna. W tym samym celu można ul do połowy wypełnić suchą słomą i ją podpalić. Alternatywnym sposobem jest wyszorowanie wewnętrznych i zewnętrznych ścian ula i dachu, beleczek, ramek, sprzętu i narzędzi pasiecznych gorącym 2-3% roztworem sody żrącej. Po 15 minutach po zakończeniu odkażania ula, sprzęt i narzędzia myje się czystą wodą z dodatkiem octu (2 łyżki stołowe octu/l wody). Nadstawki, beleczki i ramki spala się lub odkaża przez opalanie lub gotowanie w 2% roztworze sody żrącej. Pasieczysko przed ulami zakażonymi po posypaniu wapnem palonym lub zlanu 20% mlekiem wapiennym przekopuje się do głębokości 30 cm. Plastry z zakażonym czerwem należy spalić, a pozostałe plastry z chorych rodzin przetopić na wosk, który trzeba dostarczyć do wytwórni węzy z informacją, że pochodzi z rodzin chorych na zgnilec amerykański. Miód pochodzący z chorych rodzin nie może być wykorzystany do podkarmiania. Może być użyty do produkcji miodów spożywczych lub wyrobów cukierniczych. Endospery zarazka giną w woszczynie poddanej autoklawowaniu. Ręce po pracy w pasiece należy odkażać 1% roztworem sody żrącej, 2% roztworem lizolu lub denaturatem, a następnie dokładnie umyć wodą z mydłem.

Leczenie.

Według dyrektyw Unii Europejskiej w zgnilcu amerykańskim nie należy stosować chemioterapeutyków, ale ograniczyć się do profilaktyki, odkażania i przesiedlania rodzin.

Zapobieganie. W zgnilcu amerykańskim ogromną rolę odgrywa profilaktyka. Obejmuje ona przestrzeganie zasad higieny w pasiekach, okresową kontrolę ich stanu zdrowotnego, kontrolę

ciąg dalszy na s.10 ➡

➔ wędrowek na pożytki, ograniczenie rabunków, nadzór sanitarny nad produkcją węzy, kontrolę importu pszczoł, rojów, plastrów z czerwem, mateczników oraz matek łącznie z posiadaniem weterynaryjnego certyfikatu. Miód pszczeli w obrocie międzynarodowym musi posiadać świadectwo zdrowia (Heath certificate for honey).

Zgnilec europejski (EFB, European foulbrood)

Zgnilec europejski jest zakaźną i zaraźliwą chorobą bakteryjną czerwiu niezasklepionego (postać łagodna, kwaśna), rzadziej zasklepionego (postać złośliwa, gnilna) wywołaną przez ziarniaką *Melissococcus pluton*. Wtórne zakażenia bakteryjne wikłają zakażenie pierwotne, nadając często chorobie przebieg ciężki. Znajduje się ona na liście B OIE i w Polsce **podlega rejestracji**.

W martwym czerwiu zarazek ginie po około 13 miesiącach, w miodzie i na plastrach przeżywa około 1 roku. Ług sodowy 2-3% niszczy zarazek po 5 minutach. Wśród mikroflory towarzyszącej duże znaczenie ma *Enterococcus faecalis*, który rozmnaża się obficie w organizmie czerwiu zakażonego i nadaje martwemu czerwii kwaśną woń oraz *Paenibacillus alvei*, który, rozmnażając się wyłącznie na martwym czerwiu, powoduje jego szybkie gnicie i wydzielanie zapachu

gnijącego mięsa.

Patogeneza. Zarazek po wnikięciu do przewodu pokarmowego zasiedla jelito środkowe, szybko się w nim rozmnaża, często wypełnia prawie całe światło jelita. Część chorych larw zostaje wykryta przed zasklepieniem komórek plastra i usunięta przez robotnice, część nie. Te ostatnie giną po 3-4 dniach od zakażenia, pewien procent larw chorych zostaje zasklepiony i ginie przed przepoczwarceniem, a część przeżywa zakażenie i przechodzi dalsze etapy metamorfozy. Wygryzione z nich pszczoły mogą mieć mniejsze rozmiary aniżeli wygrzyzione ze zdrowego czerwiu. Larwa podczas ruchów ciała zanieczyszcza wnętrze komórki kałem zawierającym zarazek.

Objawy. Choroba szerzy się pomiędzy pasiekami za pośrednictwem pszczoł błędzających i rabujących pochodzących z chorych rodzin, szkodników żyjących w ulu, a także za pośrednictwem pszczelarza, który nie przestrzega zasad higieny pracy w pasiece.

Oskórek chorej larwy traci połysk i zmienia zabarwienie z perlowo białego na żółte. Przez przezroczysty oskórek prześwieca układ tchawkowy i skupiska paciorkowca w jelicie środkowym. Czerw zamiera w różnych pozycjach w komórce. Zwykle ginie na 1-2 dni przed zasklepieniem komórki, czasem zaraz po zasklepieniu, zwykle przed przepoczwarceniem. Ciało martwego czerwiu zmienia się w śluzowatą, zabarwioną na brunatno masę o gumistej konsystencji, nie wykazującą takiej ciągliwości jak w przypadku zgnilca amerykańskiego. Po odprowadzeniu wody zmienia się ono w ciemnobrazowy strupek łatwo usuwalny z komórek plastra.

W przypadku powikłania zakażenia przez *Paenibacillus alvei* oprócz czerwiu niezasklepionego ginie także

zasklepiony. Wtedy wieczka zasklepów są wilgotne i zapadnięte, a pszczoły wygryzają otworki w zasklepiach, przez które usuwają martwy czerw. Na plastrach występuje czerw rozstrzelony. Z ula wydobywa się zapach gnijącego mięsa.

Gdy robotnice efektywnie wykrywają i usuwają chore i martwy czerw, a tym samym ograniczają rozmnażanie i rozsewalność *Melissococcus pluton*, zakażenie może utrzymywać się niezauważone przez kilka lat. Z chwilą, gdy pszczoły nie nadążają z usuwaniem chorego i martwego czerwiu, co ma miejsce wczesną wiosną i wczesnym latem, kiedy szybko przybywa czerwiu, następuje wybuch choroby. Rodzina szybko słabnie i staje się ospała, jej produktywność spada, często występują rabunki. Duży ubytek pszczoł w rodzinie będący następstwem zamierania czerwiu może doprowadzić przy ciężkim przebiegu zgnilca europejskiego do likwidacji rodziny.

Rozpoznanie choroby opiera się o objawy kliniczne i badanie laboratoryjne. W przypadku podejrzenia zgnilca europejskiego istnieje obowiązek przesłania do badania laboratoryjnego wycinka plastra z chorym czerwem.

Zapobieganie chorobie polega na zapewnieniu rodzinom odpowiednich warunków chowu, żywienia i higieny. W tym celu w pasiece należy trzymać silne rodziny, zabezpieczyć gniazdo przed oziębieniem przez dostosowanie wielkości gniazda do siły rodziny oraz dodatkowe ocieplenia w przypadku dużych spadków temperatury. Należy przestrzegać zasad higieny, zapewnić stały dopływ pokarmu i czystej wody, ograniczyć czerwienie matki w okresie zmniejszenia pożytku, unikać przegładki gniazda w okresie chłódów, okresowo kontrolować stan zdrowia rodziny, zapobiegać rabunkom i błędzeniu pszczoł, eliminować z chowu matki pochodzące z chorych rodzin.

Zwalczanie. W ciężkiej postaci choroby należy pszczoły przesiedlić do nowego lub odkażonego ula i poddać 24 godzinnej głodówce. Odkażanie w zgnilcu europejskim przeprowadza się w sposób identyczny jak w zgnilcu amerykańskim.

Małgorzata Lewandowska

Wisznice:	prosięta	podaż mała	popyt średni	Radzyń Podl.:	prosięta	podaż b. mała	popyt b.mały
Piszczac:	zboża	podaż mała	popyt mały		zboża	podaż mała	popyt mały
	prosięta	podaż średnia	popyt mały	Międz. Podl.:	zboża	podaż średnia	popyt mały
Łuków:	zboża	podaż mała	popyt mały		prosięta	podaż średnia	popyt średni
	prosięta	podaż średnia	popyt średni	Biała Podl.:	zboża	podaż mała	popyt mały

Ceny zbóż, żywca wieprzowego i wołowego

ZBOŻA

ceny w zł/ tona

Punkt skupu	PSZENICA	JĘCZMIEN	ZYTO	PSZENŻYTO	OWIES	KUKURYDZA
Biała Podlaska ceny z dnia 08.02.2006 r.						
Mieszalnia pasz „Wola Pasze” Biała Podlaska ul. Sidorska tel.(083)342-22-01 (płatność po 14 dniach od sprzedaży, cena zapłaty za sprzedane zboże w ciągu 30 dni od dostawy jest wyższa o 21 zł brutto za tonę)	367,5 -cena brutto	325,5 -cena brutto	294 - cena brutto	304,5 - cena brutto	owies bezłuskowy 367,50- cena brutto owies zwykły 252 -cena brutto	336 - cena brutto
PZZ „MIŁOSZ” Kijowiec gm. Zalesie tel. (083)375 75 57	350-400+ VAT w zależności od jakości, płatność do 14 dni		300 +VAT płatność do 14 dni			
„Podlaskie Gorzelnie” Gorzelnia Winulin 21-542 Leśna Podlaska tel. (083)345-18-21			300 -cena brutto termin płatności do 2 m-cy od dostawy			
Wisznice ceny z dnia 10.02.2006r.						
AGRO-HANDEL Polubiczne W II 61	350+ VAT	340 + VAT	300+ VAT	300 + VAT	250 + VAT	380 + VAT
KOJPASZ DUBICA	320 - cena brutto	300 - cena brutto		260 -cena brutto		
CARDINAL Wisznice			260 -cena brutto			
Łuków ceny z dnia 08.02.2006r.						
PZM Łuków	Pszemica konsumpcyjna 430 -cena netto					
Parczew ceny z dnia 09.02.2006r.						
Naumiuk Piotr – Czeberaki , tel.0663302153 płatność 14 dni , minimum 25 ton	pszenica konsumpcyjna 370 + VAT, pszenica paszowa - 330 + VAT	Jęczmień paszowy- 310 +VAT, jęczmień browarny- 450 +VAT	300 + VAT	320 + VAT	Rzepak technologiczny 880 +VAT	360 + VAT
Radzyń Podlaski ceny z dnia 10.02.2006 r.						
PPP BACUTIL Bedlno	pszenica paszowa 340 + VAT, pszenica konsumpcyjna 350 +VAT			300 + VAT		330 + VAT

ŻYWIEC WIEPRZOWY I WOŁOWY

* płatne - gotówka

ceny w zł/ kg

Powiat	Żywiec wieprzowy		Żywiec wołowy		
Punkt skupu	tuczniaki	maciory	buhaje	Jałówki	Krowy
Wisznice ceny z dnia 06.02.2006r.					
ZM „FELIX” Rossosz	3.00 + VAT		4.80 + VAT	3.70 + VAT	
Łuków ceny z dnia 09.02.2006 r.					
Zakłady Mięsne „ŁMeat” ul. Warszawska 85	2.80-2.90 + VAT 2.60-2.70 +VAT*				
Parczew ceny z dnia 06.02-09.02.2006r.					
Parczew – ZM „ŁMEAT” Łuków	3.00 + VAT	1.90-2.20 + VAT	pow.600 kg - 4.80 +VAT	pow. 600 kg 3.80-4,00 + VAT	pow.550 kg 3.10 + VAT
Jabłoń GS dla prywatnego odbiorcy	2.90 + VAT				
Radzyń Podlaski ceny z dnia 10.02.2006r.					
M-U „ZEMAT” Z.Trościańczyk i Sp. Wołyn tel. 353-01-92	3.00 + VAT	2.20 + VAT	4.80-5.20 + VAT	4.20-4.40 + VAT	

KOJPASZ

sp.j.

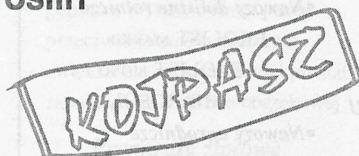
Z KOJPASZEM
zyski będą Wasze!

POLECAMY

- ★ Pasze i koncentraty własnej produkcji
- ★ Śruty poekstrakcyjne, dodatki paszowe
- ★ Premiksy i koncentraty firm LNB, SANO, BLATTIN
- ★ Środki ochrony roślin
- ★ Nawozy

oraz:

- ★ Części do maszyn i ciągników
- ★ Części do kombajnu bizon
- ★ Akumulatory, ogumienie, oleje rozlewne
- ★ Części do urządzeń uprawowych
- ★ Art. zootechniczno-weterynaryjne
- ★ Wyposażenie pomieszczeń inwentarskich
- ★ Artykuły ogrodnicze
- ★ Nasiona, folie
- ★ Artykuły metalowe
- ★ Karma dla psów i kotów
- ★ Środki higieny doju

MOŻLIWOŚĆ ZAPŁATY W RATACH

Siedziba firmy: ul. Przemysłowa 13 ; WISZNICE

Dział sprzedaży pasz

(083) 378 22 52, 378 20 52

Części zamienne

(083) 378 24 84

Środki ochrony roślin, nawozy

(083) 378 15 23

Dział marketingu

(083) 378 25 19

PHARKADY

Arkadiusz Miszczuk

Rusili 49, 21-222 Podedwórze
tel. (083) 379-51-24, kom. 608 516 126

Oferuje do sprzedaży produkty firmy
EKOPLON S.A.

- **Koncentraty pełne - PROTAMIK**
- **Koncentraty 10%**
- **Mieszanki witaminowo- mineralne**
FARMER
EKOFOŚ
SORBIX
- **Prefiksy dla trzody chlewnej**
przeżuwaczy i drobiu:
DYNAMIX
EKOMIX
PREMIX 4%
- **Pasze pełnoporcjowe:**
PRESTARTER
STARTER
- **Nawozy dolistne rolnicze**
EKOLIST MAKRO
EKOLIST MONO
MIKROSOL
- **Nawozy ogrodnicze**
MULTIWIT- płynne doglebowe
MULTIWIT granulowane doglebowe

W sprzedaży posiadamy wyposażenie chlewni i wentylację renomowanych firm

Zbliża się termin

Zbliża się termin składania wniosków o płatność z tytułu realizacji przedsięwzięć rolno-środowiskowych i poprawy dobrostanu zwierząt dla rolników realizujących program w latach 2005-2010. Dotyczy to rolników, którzy swoje pierwsze wnioski złożyli do ARiMR w terminie od 2 października 2004 do 15 czerwca 2005.

Osoby te powinny zgłosić się w terminie od 1 marca 2006 do 30 kwietnia 2006 do doradców rolno-środowiskowych, którzy opracowywali plan rolnośrodowiskowy i wypełnili pierwszy wniosek.

Kierownik Zespołu Ekologii i
Ochrony Środowiska
Stanisław Kostrzewa

Autoryzowany dealer firmy
Westfalia Landtechnik Polen Sp. z o.o.

WESTFALIA

P.P.H.U. „MLEKO-SYSTEM”

ul. Składnicowa 8
21-200 Parczew

tel. (083) 355 13 09, fax. (083) 355 13 08

Oferuje

- Wyposażenie budynków inwentarskich do hodowli bydła
 - urządzenia udojowe i schładzające (nowe i używane) firmy Westfalia
 - kalenice dachowe oraz kurtyny firmy ARNTJEN
 - przegrody stanowiskowe do obór uwięziowych oraz wolnostanowiskowych
- Wozy paszowe firmy TRIOLIET
- Środki higieny doju
 - Części zamienne do wszystkich typów dojarek
 - Fachowe doradztwo
 - Artykuły zootechniczne

**SPRZEDAŻ
RATALNA**

Alternatywa dla antybiotykowych stymulatorów wzrostu

Antybiotykowe stymulatory wzrostu powszechnie stosowane w żywieniu trzody chlewnej przynosiły hodowcom wymierne korzyści w postaci lepszego tempa wzrostu, lepszego wykorzystania paszy oraz dobrej kondycji zdrowotnej zwierząt. W 1998 roku wycofano większość antybiotyków w krajach Unii Europejskiej. Od 1 lipca 1999 roku w Polsce wycofano z produkcji pasz cztery antybiotyki: cynk bacytracynę, virgiamycynę, tylozynę i spiramycynę. Od 1 stycznia bieżącego roku wycofane zostały także pozostałe stymulatory antybiotykowe. Aby zmniejszyć wynikające z tego straty hodowców od wielu lat prowadzone były prace nad alternatywnymi dodatkami paszowymi. Do takich dodatków należą m.in. probiotyki i liczne preparaty ziołowe.

Probiotyki

Są to organizmy lub substancje biologicznie czynne powodujące stabilizację przewodu pokarmowego. Zawierają żywe szczepy bakterii kwasu mlekowego. Są doskonałym dodatkiem paszowym, gdyż namnażając się w przewodzie pokarmowym i zakwaszając go nie dopuszczają do rozwoju bakterii chorobotwórczych. Produkują kwasy organiczne (mlekowy, mrówkowy) i lotne kwasy

tłuszczowe (octowy, propionowy, masłowy) obniżające pH. Probiotyki wytwarzają też witaminy z grupy B, zwiększają aktywność niektórych enzymów, redukują poziom składników toksycznych w organizmie. W efekcie stosowania probiotyków obserwuje się:

- zwiększenie odporności na stres
- zwiększenie przyrostów masy ciała
- poprawę wykorzystania paszy
- przeciwdziałanie biegunkom
- zwiększenie przeżywalności prosiąt
- zapobieganie chorobie obrzękowej

Preparaty ziołowe

Stanowią alternatywę dla wycofanych z produkcji pasz antybiotyków. Zioła i ekstrakty z ziół zawierają substancje podobne do antybiotyków. Dobierając odpowiedni ich zestaw można uzyskać mieszaniny o szerokim spektrum działania.

Zioła zawierają:

- związki organiczne, do których organizm jest przyzwyczajony
- związki czynne w naturalnej formie
- wykazują działanie zespolone (poszczególne składniki ziół potęgują swą działalność)
- zawierają witaminy, sole mineralne, garbniki, olejki eteryczne,

niezbędne dla procesów trawienia, wydalania i odtruwania produktów przemiany materii.

Działanie ziół polega na:

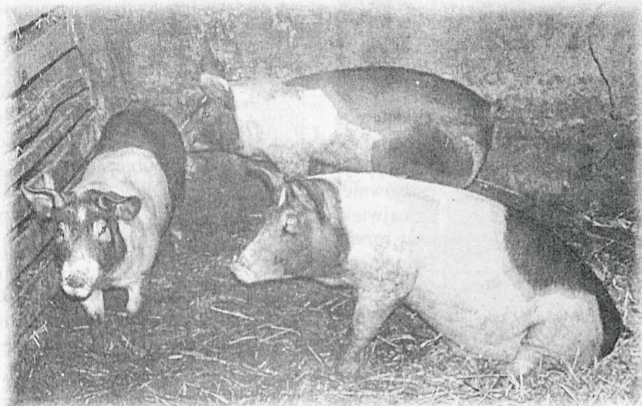
- nadawaniu atrakcyjnego smaku i zapachu paszom
- regulacji trawienia w przewodzie pokarmowym
- ograniczeniu podatności na stres
- wzmocnieniu systemu immunologicznego
- kierowaniu przemianami wewnątrz organizmu.

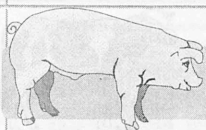
Do sporządzania mieszanek ziołowych wykorzystywane są różne części roślin: podziemne kłącza, kora, łodygi, liście, kwiaty i owoce. Części te zbierane są w fazie, gdy zawierają maksymalną ilość substancji biologicznie czynnych. Następnie są odpowiednio suszone i przechowywane w optymalnych warunkach wilgotności, temperatury i oświetlenia. W żywieniu zwierząt wskazane jest stosowanie odpowiednio zestawionych mieszanin ziół, właściwych dla danego gatunku zwierząt, wieku i kierunku produkcji.

Stosowanie pojedynczych ziół w dawce pokarmowej nie zapewni osiągnięcia pożądanego efektu. Z punktu żywienia trzody chlewnej istotne są mieszaniny ziół wykazujące działanie bakteriobójcze i bakteriostatyczne, gdyż wpływają na skład mikroflory przewodu pokarmowego, a tym samym zapobiegają występowaniu zaburzeń pokarmowych i biegunek. Obecnie na rynku paszowym funkcjonuje już wiele ziołowych dodatków paszowych. W dalszym ciągu prowadzone są prace polegające na ulepszaniu ich składu.

Potwierdzona już skuteczność działania alternatywnych dla ASW preparatów pozwoli na zachowanie wysokiej produktywności zwierząt i stworzy nowe możliwości dla przemysłu paszowego.

Czesława Mirczewska

Przygotowanie krów do laktacji - klucz do sukcesu

Żywienie krów w czasie zasuszenia jest kluczem do wysokich wydajności w laktacji i tylko zwierzęta dobrze do niej przygotowane mogą uzyskiwać zadowalającą wydajność i unikać chorób metabolicznych takich jak (ketoza, stłuszczenie wątroby, przemieszczenie żwacza, kwasica).

Krowy do kolejnej laktacji należy zacząć przygotowywać jeszcze przed zasuszeniem. Związane jest to uzyskaniem u nich optymalnej kondycji, która dla bydła folsztyńsko-fryzyskiego powinna wynosić około trzy w pięciostopniowej skali, gdzie 1 – oznacza zwierze skrajnie chude, a 5 skrajnie otluszczone. Ze względu na dużą podatność tej rasy na otluszczenie bardzo ważna jest ciągła kontrola kondycji tych krów szczególnie w okresie poprzedzającym zasuszenie. Samo zasuszenie jest zbyt krótkim okresem do znacznej korekty kondycji a próby jej przeprowadzenia wpływają negatywnie na rozwój płodu oraz zdrowie krowy.

Zasuszenie powinno trwać przeciętnie 6 – 8 tygodni i jest błędem skracanie go nawet przy wysokich wydajnościach w końcowym okresie laktacji. Zasuszenie dzielimy na 2 okresy:

1. Czas odpoczynku i regeneracji

dla układu trawiennego 3 – 4 tygodnie.

2. Czas przygotowania przewodu pokarmowego do żywienia w okresie laktacji 3 – 4 tygodnie.

W pierwszym okresie żywienie oparte powinno być o pasze objętościowe o dużej zawartości włókna (siano szczególnie z traw skoszonych w pełni kwitnienia lub później lub słomy) a unikać należy pasz o dużej koncentracji składników pokarmowych (szczególnie energii). Ubogie żywienie pomaga sprawnie zakończyć laktację oraz pozwala odpocząć dla trawieńca. Zmienia się flora bakteryjna tego przedłożadka (namnażają się bakterie celulolityczne). W tym czasie błona żwacza ulega regeneracji zmniejszając się również znajdujące się na niej brodawki. Czas ten należy wykorzystać również na ewentualne pełne wyleczenie mastitów u krów, które miały problemy ze zdrowotnością wymienia w trakcie laktacji. W tym okresie nie należy zapominać o preparatach witaminowo-mineralnych przeznaczonych dla krów w okresie zasuszenia, które zawierają mniejsze ilości sodu i potasu a większą wit. E lub β -karotenu.

Po tym czasie należy przygotować układ pokarmowy do paszy zadawanej w trakcie laktacji. W okresie poprzedzającym poród następuje również największy rozwój płodu stąd w rasta zapotrzebowanie pokarmowe krowy. Zaniedbanie

żywienia w tym czasie spowoduje pogorszenie się kondycji i masy nowo urodzonych cieląt oraz gorszej jakości siarą (obniżona zawartość ciał odpornościowych i witamin).

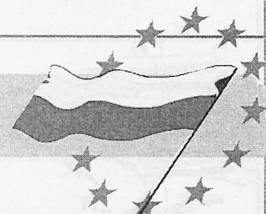
Zwiększone potrzeby oraz konieczność przygotowania układu pokarmowego zwierzęcia do laktacji wymusza na hodowcy systematyczną zmianę dawki pokarmowej tak by bezpośrednio przed wycieleniem krowa pobierała dokładnie taką paszę jak bezpośrednio po nim. W zależności od długości tego okresu, co tydzień wprowadzamy od 25 do 33% dawki stosowanej bezpośrednio po wycieleniu. Nie zapominamy przy tym o dodatku witaminowo-mineralnym dla krów zasuszonych, jego brak może być przyczyną nadmiernego spadku apetytu. Bezpośrednio przed porodem w dawce pokarmowej stosunek suchej masy paszy treściwej do objętościowej powinien wynosić 40 : 60.

Wprowadzanie pasz skrobiowych (np. śruty zbożowe), kiszonki z kukurydzy zmienia skład mikroorganizmów w żwaczu a tym samym typ fermentacji. Następuje przesunięcie fermentacji z typu celulitycznego na amylolityczny przy którym obserwuje się zwiększanie ilości kwasu masłowego i propionowego. W ich obecności następuje rozwój (powiększanie się) brodawek żwacza które w okresie spoczynku uległy redukcji.

Przygotowując w ten sposób krowę do laktacji przejdziemy w sposób płynny bez większych problemów z okresu spoczynku do laktacji. Część hodowców w okresie okołoporodowym stosuje zapobiegawczo dodatki energetyczne (melasę, glikol, glicerynę). Te preparaty możemy podawać jedynie krowom z grupy ryzyka do której zaliczamy:

1. Zwierzęta nadmiernie otluszczone szczególnie po 3 laktacji.
2. Z wyraźnym spadkiem apetytu.
3. Krowy które miały problemy zdrowotne na tle przemian

⇒ metabolicznych.

4. Z wysoką wydajnością w poprzedniej laktacji.

Bezpośrednio przed porodem obserwuje się naturalny spadek apetytu u krowy. Należy go kontrolować ponieważ nadmierny może stanowić źródło wielu problemów zdrowotnych w trakcie laktacji do których należy zaliczyć:

1. Choroby metaboliczne (np. ketoza, przemieszczenie trawienia).
2. Zapalenie wymienia *mastitis*.
3. Zapalenie błony śluzowej macicy *endometritis*.
4. Problemy z kolejnym zacieleniem.

W takim przypadku należy dokładnie przeanalizować żywienie i określić przyczynę spadku apetytu. Do najczęściej spotykanych zaliczamy:

1. Nadmierne otluszczenie krów.
2. Skarmianie pasz nadpsutych.
3. Za szybkie zmiany żywienia (szczególnie dotyczy to pasz treściwych) lub zbyt duże rozdrobienie pasz w dawce
4. Choroby układu ruchu (głównie racie), zaniechanie ich korekty.
5. Stres w stadzie wywołany z zbyt częstymi zmianami miejsca pobytu krów w stadzie, zbyt dużym zagęszczeniem, dominacją niektórych sztuk.

Prowadząc chów bydła mlecznego musimy obserwować na bieżąco stado dzięki temu możemy szybko reagować na niepokojące sygnały. Dzięki temu będziemy mogli zapobiec wielu przykrym i kosztownym niespodziankom w stadzie ponieważ profilaktyka jest zawsze tańsza i skuteczniejsza od leczenia. Poza koniecznością wydatków związanych z leczeniem odcujemy spadek wydajności. Leczone zwierze może nie powrócić już do optymalnego stanu zdrowotnego. Dlatego zachęcam Państwa do systematycznej obserwacji stada oraz notowania wszelkich niepokojących symptomów, które powinniście skonsultować z służbami posiadającymi wiedzę teoretyczną i praktyczną w tej dziedzinie. ■

dr inż. Piotr Kowalski

Zobowiązania o których należy pamiętać...

Składając wniosek o płatności obszarowe wnioskujemy często o przyznanie dodatkowej płatności z tytułu wsparcia działalności rolniczej na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW). To skutkuje szerszą odpowiedzialnością za prowadzenie produkcji rolnej, czego niestety nie zawsze jesteśmy świadomi. Warto więc zwrócić uwagę na najważniejsze z tych zasad, aby uniknąć nie miłych niespodzianek podczas ewentualnej kontroli.

Po pierwsze należy przestrzegać na obszarze całego gospodarstwa rolnego zasad zwykłej dobrej praktyki rolniczej ... dotyczą one kilku dziedzin, w których należy wykonać pewne czynności, a także uzyskać i przechowywać określone dokumenty.

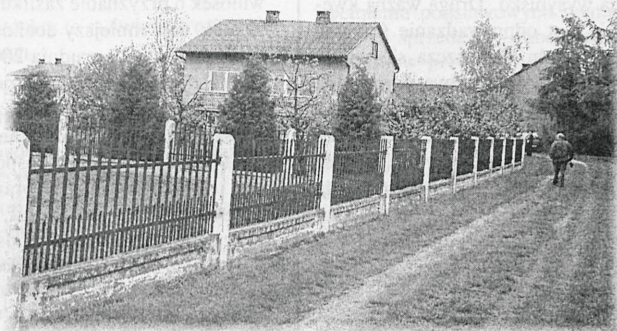
⇒ **Stosowanie i przechowywanie nawozów** - Można stosować wyłącznie nawozy dopuszczone do obrotu, oraz używać nawozów naturalnych. W przypadku których dawka nie powinna być większa niż 170 kg N w czystym składniku na 1 ha użytków rolnych. Natomiast gdy w gospodarstwie produkuje się więcej nawozów naturalnych, niż można zagospodarować na posiadanych użytkach rolnych powstałe nadwyżki nawozów należy zbywać

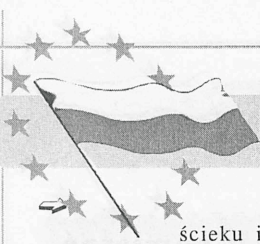
dając do wykorzystania innym rolnikom, pamiętając jednak o zawarciu z odbiorcą umowy pisemnej, którą należy przechowywać w gospodarstwie przez okres 8 lat. Należy pamiętać, że nawozy naturalne, oraz organiczne mogą być stosowane na pola w okresie od 1 marca do 30 listopada, z wyjątkiem nawozów stosowanych na uprawy pod osłonami. Ponadto należy odpowiednio przechowywać nawozy. I tak w przypadku nawozów naturalnych tj. gnojówka czy gnojowica powinny być przechowywane w szczelnych zbiornikach, a obornik na płytach obornikowych. W przypadku nawozów mineralnych – w workach lub przymach (z wyjątkiem saletry amonowej i nawozów zawierających duże ilości azotu w formie amonowej).

Warto zbierać dowody zakupu potwierdzające, jakie nawozy są stosowane w gospodarstwie.

⇒ **Wykorzystanie rolnicze ścieków i osadów komunalnych** – rolnik musi mieć plan nawożenia osadami lub ściekami, pozwolenie wodnoprawne, posiadać dowód zakupu/przekazania osadu lub

ciąg dalszy na s.14 ⇒

Wspólna polityka rolna

ścieku i zaświadczenie o spełnionych przez nie normach krajowych

➤ **Stosowanie i przechowywanie środków ochrony roślin** - rolnik powinien stosując środki ochrony roślin odbyć szkolenie chemiczne i dokonać atestacji opryskiwacza (stosować się do zaleceń podanych na szkoleniu). Powinien posiadać zaświadczenie o ukończeniu szkolenia, ewidencję zabiegów ochrony i atestacji na opryskiwacz oraz dowody zakupu środków ochrony roślin.

➤ **Wymogi w gospodarowaniu na użytkach zielonych** - nie powinno powodować zanieczyszczenia wód związkami azotu oraz trwałego uszkodzenia darni przez nadmierny wypas. Ponadto obowiązuje zakaz wypalania roślinności, o jego nieprzestrzeganiu należy zgłosić do lokalnego oddziału straży pożarnej, policji (na co powinien być dowód - poświadczenie lub zapis w księdze zgłoszeń)

➤ **Wymagania w zakresie utrzymania czystości i porządku w gospodarstwie** - na terenie gospodarstwa powinien panować ład i porządek. Powinien znajdować się pojemnik na śmieci. Rolnik powinien posiadać podpisaną umowę z firmą zajmującą się wywozem śmieci na terenie gminy lub ewentualnie rachunki za wywóz śmieci na wysypisko. Drugą ważną kwestią jest odprowadzanie ścieków bytowych. Dopuszcza się wyposażenie gospodarstwa w szczelne szambo - wtedy rolnik powinien posiadać rachunki za wywóz nieczystości i przechowywać je przez okres 5 lat. Gospodarstwo może być podłączone do systemu kanalizacji ściekowej - tu dowodem są rachunki za wodę / ścieki.

Warto wiedzieć... W przypadku gdy w gospodarstwie zjawi się

kontrola ARiMR i stwierdzi nie przestrzeganie zasad zwykłej dobrej praktyki, wówczas rolnikowi udzielone zostanie pouczenie. Podczas następnej kontroli, gdy wystąpią te same uchybienia, płatność za dany rok ulega wstrzymaniu. Jeżeli będą stwierdzone inne uchybienia potrącone zostanie 7 % płatności za dany rok za każde uchybienie.

Równie ważnym zobowiązaniem jest prowadzenie działalności rolniczej na powierzchni nie mniejszej od tej, za którą otrzymał płatność w pierwszym roku, przez okres 5 lat od dnia otrzymania tej płatności

Kiedy rolnik musi zwrócić, całą płatność za cały okres jej pobierania? Wtedy jeżeli: zaprzestał działalności rolniczej na wszystkich działkach położonych na obszarze ONW lub gdy zaprzestał działalności na części działek rolnych położonych na obszarze ONW, a łączna powierzchnia działek rolnych, na których nadal jest prowadzona działalność rolnicza, wynosi mniej niż hektar fizyczny.

Kiedy dopłaty ONW nie podlegają zwrotowi? Jeżeli zaprzestanie działalności rolniczej nastąpiło z jednego z poniżej wymienionych powodów:

długotrwała niezdolność do pracy, wystąpienie klęski żywiołowej, zniszczenie budynków inwentarskich w gospodarstwie rolnym na skutek ognia lub innych zdarzeń losowych, wystąpienie choroby zakaźnej zwierząt w gospodarstwie rolnym, wywłaszczenie nieruchomości, na której położone są działki rolne objęte wnioskiem. W powyższych sytuacjach rolnik powinien jak najszybciej zawiadomić kierownika biura powiatowego ARiMR o zaprzestaniu prowadzenia działalności rolniczej na jednej lub kilku działkach wraz z podaniem przyczyny takiego zaniechania).

O czym warto pamiętać? O tym, że dodatkowe dopłaty z tytułu gospodarowania w niekorzystnych warunkach to przede wszystkim dodatkowe warunki, które trzeba spełnić. W podjętych kalkulacjach należy wziąć pod uwagę zwrot pobranych płatności z tytułu ONW jeśli zamierza się sprzedać lub odrobinę działkę. Niewymiernym rezultatem jest wiedza o tych wymaganiach, która pozwoli nam gospodarować w sposób rozsądny i zgodnie z wymogami ochrony środowiska. ■

Opracowała: Iwona Petruczynek
Oddział Grabanów

Mniejszy dochód z gospodarstwa – większa szansa na zasiłek

Rolnicy, którzy nie mogli otrzymywać zasiłków rodzinnych ze względu na przekroczony dochód na członka rodziny, mogą ponownie złożyć wniosek o przyznanie zasiłku w miejscowym urzędzie gminy. Szansę na zasiłek daje mniejszy dochód z 1 hektara przeliczeniowego. W świetle ustawy z dnia 29 grudnia 2005r o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. Nr 267, poz.2260) dochód z 1 ha przeliczeniowego stanowi 1/12 dochodu ogłaszanego corocznie w drodze obwieszczenia przez Prezesa GUS. Zgodnie z obwieszczeniem miesięczny dochód z 1 ha przeliczeniowego gospodarstwa rolnego w 2004r wyniósł **135,50 zł** i ta wysokość będzie brana pod uwagę przy wyliczaniu dochodu z gospodarstwa, a nie 194 zł, jak to było dotychczas. Zasiłek rodzinny przysługuje uprawnionym osobom, jeżeli miesięczny dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty **504,00 zł**.

A.S.

Sprzedaż bezpośrednia produktów rolnych

W miesiącu grudniu uczestniczyłam w szkoleniu organizowanym przez Centrum Doradztwa Rolniczego, Oddział w Krakowie nt. „Sprzedaż bezpośrednia produktów rolnych”.

Ta forma sprzedaży nie jest u nas jeszcze popularna, ale w obecnej sytuacji rynkowej powinna się rozwinąć. Sprzedaż bezpośrednia będzie ważna zarówno dla oferenta produktów jak i ich nabywców. Producent rolny, jeśli potrafi wybrać i odpowiednio zorganizować formę sprzedaży i kanały dystrybucji osiągnie możliwość zbytu swoich produktów rolnych bez pośrednika i po atrakcyjnej cenie. Dla klienta jest to możliwość zakupu produktów świeżych, wysokiej jakości od bezpośredniego zidentyfikowanego dostawcy produktów i także w atrakcyjnej cenie.

Jak wspomniałam, forma sprzedaży bezpośredniej nie jest u nas jeszcze masowa, chociaż wielu producentów żywności sprzedaje produkty na targowiskach lub dostarcza bezpośrednio do mieszkań nabywców.

Podjmując decyzję o prowadzeniu sprzedaży bezpośredniej należy przeprowadzić szczegółową analizę swojego gospodarstwa, a szczególnie produktów, które będą oferowane. Jeśli w gospodarstwie produkcji jest wielokierunkowa asortyment produktów będzie imponujący – produkty roślinne, warzywa, owoce, produkty pochodzenia zwierzęcego – i tu zarówno roślinne, jak i zwierzęce przetworzone i nie przetworzone. Jeśli producent posiada dużą partię jednolitego produktu lub planuje eksport, nie będzie możliwa sprzedaż bez pośredników.

Ważnym elementem jest wybór drogi zbytu. Zależać on będzie od:

- rodzaju oferowanych produktów, jego cech takich jak - trwałość, możliwość transportu, magazynowania, itp.

- struktury produkcji, jej wielkości,
- właściwości odbiorców produktu i obszaru rynku.

Ważne jest też położenie gospodarstwa – bliskość dużego miasta, czyli potencjalnych nabywców produktów, lokalizacja, zasoby pracy w gospodarstwie, zasoby finansowe oraz konkurencja.

Sprzedaż bezpośrednia ma kilka form. Analiza wyżej wymienionych czynników pozwoli na wybór najodpowiedniejszej formy. Położenie gospodarstwa może być czynnikiem decydującym czy istnieje możliwość sprzedaży produktów bezpośrednio w gospodarstwie. Tak będzie, gdy gospodarstwo jest zlokalizowane w pobliżu dużego miasta, bo tam będą odbiorcy – w szczególności będzie to dotyczyło produktów nabywanych przez klientów często, a nawet codziennie (jaja, świeże owoce, warzywa, mleko, sery). W przypadku położenia gospodarstwa z dala od większego miasta, należy poszukać innych form zbytu np. sprzedaż na miejskim targowisku.

W obecnych czasach większość konsumentów preferuje zakupy dokonywane w sposób łatwy, mało czasochłonny, wygodny i tani. Szczególnie dotyczy to produktów nabywanych często. Jest jednak spora grupa konsumentów, która chciałaby jednak kupować bezpośrednio od producenta, ponieważ:

- produkty te są świeższe niż w sklepie,
- ich jakość jest znacznie lepsza,
- ceny są niższe,
- wiadome jest źródło pochodzenia produktów,
- istnieje możliwość swobodnego wyboru.

Produkty rolne, które mogą być oferowane przez rolnika, pod względem częstotliwości zakupu można

podzielić na kilka grup.

- I. Produkty wymagające częstego zakupu – jaja, mleko, chleb, masło, wędliny, mięso, ryby, owoce, warzywa.
- II. Produkty kupowane sezonowo lub w większych odstępach czasowych – owoce i warzywa sezonowe.
- III. Produkty kupowane regularnie w większych ilościach lub na zapas – mięso do mrożenia, owoce, warzywa, drób, przetwory.
- IV. Produkty kupowane przypadkowo – miód, specjalne gatunki serów, kwiaty, artykuły użytkowe.

FORMY SPRZEDAŻY BEZPOŚREDNIEJ

Podjęcie sprzedaży bezpośredniej należy zacząć od dokładnego zaplanowania, należy określić rodzaj i wielkość rynku, skalkulować wielkość sprzedaży i określić nakłady jakie trzeba podjąć.

Sprzedaż w gospodarstwie:

Ta forma sprzedaży ma znaczenie szczególnie gdy atutem gospodarstwa jest położenie w pobliżu aglomeracji miejskich.

Sprzedaż produktu można zorganizować w wydzielonym pomieszczeniu na terenie gospodarstwa. Ma szansę powodzenia w przypadku, gdy producent jest w stanie zapewnić sobie odpowiednią liczbę stałych odbiorców.. Należy przy tym pamiętać o spełnieniu podstawowych wymagań przy tej sprzedaży – zabezpieczenie produktów przed działaniem czynników zewnętrznych, zadbanie o estetykę i prezentację produktów na stoiskach.

Główne zalety sprzedaży w gospodarstwie to:

- brak formalności przy podejmowaniu tej działalności (gdy sprzedajemy produkty własne)

ciąg dalszy na s. 16 ➔

- niezbyt wysokie nakłady inwestycyjne,
- małe zaangażowanie czasowe, gdy sprzedajemy „przy okazji”

Wadami zaś mogą być wysokie nakłady na działania promocyjne w celu pozyskania stałych odbiorców.

Przy produktach kupowanych na zapas w większych ilościach można pomyśleć o wdrożeniu sprzedaży „na pniu”, polegającej na tym, że nabywcy przyjadą do gospodarstwa i własnoręcznie zbiorą produkty. Jeśli cena będzie atrakcyjna to można liczyć na przyjazd klientów także z dalszej odległości.

Sprzedaż „na pniu” może być atrakcyjna w sezonie letnim. Ważna będzie właściwie zorganizowana praca przy takim zbiorze zbiorze. Nie będzie to z pewnością jedyna forma sprzedaży podejmowana przez rolnika, ale zawsze będzie uatrakcyjnieniem jego oferty handlowej.

O powodzeniu sprzedaży „na pniu” będą decydowały preferencje konsumenta, takie jak – produkcja żywności bezpiecznej, np. ekologicznej, dobry dojazd do gospodarstwa, zapewnienie odpowiedniego sprzętu do zbioru, możliwości bezpłatnej konsumpcji, atrakcyjna cena rekompensująca koszty dojazdu i własny zbiór.

Sprzedaż obwoźna

Ta forma sprzedaży ma wieloletnią tradycję. Obecnie ma znaczenie szczególnie przy sprzedaży produktów nabywanych w większych ilościach lub nabywanych często gdy kupującemu zależy na świeżym asortymencie.

Dobre wyniki przy sprzedaży obwoźnej uzyskać można pod warunkiem, że będzie prowadzona na niewielkim obszarze, zapewni się wysoką jakością produktów, produkty będą pochodziły tylko z własnego gospodarstwa, wyprzedza się konkurencję, realnie ocenia się wartość produktów, nie zapomina o reklamie.

Zalety sprzedaży obwoźnej to:

- możliwość pozyskania stałych klientów,
- niezależność od położenia gospodarstwa,
- dostęp do większej liczby nabywców

Wadami w tym przypadku będą:

- występowanie konkurencji,
- duże zaangażowanie czasowe,
- potrzeba posiadania odpowiedniego środka transportu.

Sprzedaż na zamówienie

Ten sposób zbytu polecany jest producentom, którzy wytwarzają jeden, bądź niewielki rodzaj produktów i poszukują stałych odbiorców. Wymaga jednak dokładnego zaplanowania i promocji, a efekty będą dopiero po zbudowaniu sieci stałych odbiorców.

Sprzedaż na targowisku

Wielu konsumentów dokonuje zakupów na targowiskach. Motywem jest poszukiwanie żywności świeżej, tradycyjnej, wyprodukowanej naturalnymi metodami. Dla producenta jest to atrakcyjna forma sprzedaży pod względem zysku. Obrót jaki można osiągnąć jest spory, przy dość niewielkich kosztach (opłata targowiskowa, dojazd na targowisko).

O powodzeniu decydować będzie liczba stałych nabywców. Aby tak się stało pamiętać należy o:

- wizerunku sprzedającego, który ma być postrzegany jako gospodarstwo w dobrej kondycji,
- prezentacji stoiska,
- atrakcyjnym i urozmaiconym asortymentem,
- wysokiej jakości produktach, pochodzących tylko z własnego gospodarstwa,
- wysokiej jakości obsługi i uprzejmym stosunku do klienta.

Zalety sprzedaży na targowisku to:

- niskie nakłady inwestycyjne,
- możliwość dużych obrotów,

- możliwość szybkiego rozpoznawania popytu i indywidualnych potrzeb odbiorców.

Wadami zaś będą: duże zaangażowanie czasowe, kłopoty z uzyskaniem dobrego miejsca, potrzeba posiadania odpowiedniego środka transportu.

Każda forma sprzedaży wymaga dokładnego zaplanowania, a następnie zaangażowania i dużego wkładu pracy ze strony rolnika i jego rodziny.

Wprowadzenie w gospodarstwie sprzedaży bezpośredniej nie oznacza od razu dużych zysków. Należy liczyć się z tym, że będą konieczne nakłady inwestycyjne, związane z poprawą estetyki gospodarstwa, sposobu obsługi klientów, reklamą i uatrakcyjnieniem oferty. Należy również znać uwarunkowania prawne, szczególnie z zakresu bezpieczeństwa żywności.

Na organizację sprzedaży bezpośredniej można ubiegać się o pomoc finansową w ramach działania „Różnicowanie działalności rolniczej i zbliżonej do rolnictwa w celu zapewnienia różnorodności działań lub alternatywnych źródeł dochodów”. Działanie to ujęte jest w Sektorowym Programie Operacyjnym – Rolnictwo. O pomoc finansową ubiegać mogą się rolnicy oraz domownicy. Maksymalna wysokość pomocy wynosi 100 tysięcy złotych, nie więcej jednak niż 50% kosztów kwalifikowanych. Kosztami kwalifikowanymi mogą być np. zakup środka transportu na potrzeby prowadzenia działalności, modernizacja pomieszczeń do prowadzenia sprzedaży, jego wyposażenie, zakup sprzętu komputerowego oraz zagospodarowanie terenu na potrzeby prowadzenia działalności.

Pomoc polega na refundacji 50% poniesionych kosztów netto po realizacji inwestycji i złożeniu wniosku o płatność.

Na podstawie materiałów ze szkolenia „Sprzedaż bezpośrednia produktów rolnych” Kraków 12-14 grudnia 2005r. – Bożena Warda

Zasady funkcjonowania podatków w agroturystyce

Dla turystyki wiejskiej możliwe są trzy rodzaje opodatkowania:

1. Karta podatkowa

Mogą stosować ją osoby, które wynajmują pokoje gościnne i domki turystyczne a łączna liczba wynajmowanych pokoi nie przekracza 12.

Podatnicy są wówczas zwolnieni z obowiązku prowadzenia ksiąg, składania zeznań podatkowych, deklaracji o wysokości uzyskanego dochodu oraz wpłacania zaliczek na podatek dochodowy. Mają natomiast obowiązek zbierania kopii wystawianych przez siebie rachunków. Minusem tej formy opodatkowania jest konieczność ponoszenia comiesięcznych opłat, bez względu na poziom uzyskanych dochodów.

Wysokość podatku dochodowego w tej formie ustalana jest w drodze odrębnych decyzji urzędu skarbowego na każdy rok podatkowy. Stawka podatku jest uzależniona od wielkości miejscowości, w której usługa jest wykonywana.

2. Ryczałt ewidencjonowany.

Płacony według 17% stawki, polega na opłaceniu podatku liczonego od całości przychodów, bez dokumentowania i odliczania kosztów ich uzyskania. Przy tej formie opodatkowania wymagane jest prowadzenie ewidencji przychodu według ustalonego wzoru a także ewidencji środków trwałych, wartości niematerialnych i prawnych oraz przechowywanie dowodów zakupu towaru.

Dochody objęte ryczałtem ewidencjonowanym nie łączą się z innymi dochodami.

Nie ogranicza się tu także liczby wynajmowanych pokoi.

3. Podatek na zasadach ogólnych.

Obliczany jest od faktycznie osiągniętego dochodu, wykazywany co miesiąc w deklaracji PIT – 5 do urzędu skarbowego.

Z tej formy opodatkowania mogą korzystać osoby, które prowadzą działalność zgłoszoną do ewidencji gospodarczej i nie korzystają z karty podatkowej.

Ta forma opodatkowania dotyczy głównie osób, które prowadzą działalność usługową w szerszym zakresie.

Obowiązek opłacania podatku dochodowego regulowany jest Ustawą z 26 lipca 1991 r. Dotyczy każdej osoby fizycznej osiągającej dochody, chyba że odrębny przepis z niego zwalnia.

Podatnik ma możliwość udokumentowania kosztów uzyskania przychodu i odliczenia ich od osiągniętego przychodu. Kosztu przychodu nie stanowią inwestycje na środki trwałe (zakup gruntów, budynków oraz wyposażenia trwałego powyżej 3500 zł).

Zwolnienie z podatku dochodowego.

Zwolnienie z podatku dochodowego reguluje Ustawa Prawo działalności gospodarczej z 19 listopada 1999 r. art. 2 ust. 1.

Osoby, które prowadzą działalność agroturystyczną mogą być zwolnione z podatku dochodowego od osób fizycznych. Zwolnienie przysługuje każdemu, nawet wtedy, gdy osiąga dodatkowe dochody z innej działalności – kto udostępnią pokoje i spełnia wymienione poniżej warunki:

- pokoje wynajmowane są osobom przebywającym na wypoczynku,
- wynajmowane pokoje znajdują się w budynkach mieszkalnych / budynek ma charakter mieszkalny, jeśli są w nim zameldowani mieszkańcy albo jeśli jego właściciele mają decyzję administracyjną dopuszczającą budynek do użytkowania jako mieszkalny/,
- budynki mieszkalne położone na terenach wiejskich / nie ma znaczenia miejsce zameldowania właścicieli/,
- wynajmujący prowadzi gospodarstwo rolne a budynki, w których wynajmowane są pokoje, należą do gospodarstwa,
- liczba wynajmowanych pokoi nie przekracza 5 / nie ma znaczenia ilość gościnnych łóżek/, a wynajmowane pokoje są oddawane do wyłącznego użytku gości. Do limitu 5 pokoi nie wlicza się np. jadalni, kuchni itp.

Zwolnienie obejmuje także dochody uzyskane z wyżywienia gości mieszkających w wynajmowanych pokojach. Jeżeli z wydawanych posiłków korzystają także

inne osoby, jest to działalność gospodarcza, wymagająca oddzielnego rejestrowania.

Podatek od towarów i usług (VAT)

Jeśli działalność agroturystyczna prowadzona jest na niewielką skalę, można skorzystać ze zwolnienia z VAT. W tym przypadku nie ma znaczenia liczba wynajmowanych pokoi, ale wysokość uzyskanych w ciągu roku wpływów ze sprzedaży towarów i usług. Zwolnienie przysługuje wszystkim podatnikom, których roczna sprzedaż nie przekracza 10 tys. euro. Zwolnieni z podatku mają jednak obowiązek prowadzić ewidencję sprzedaży za dany dzień.

Jej brak może spowodować oszacowanie przychodu i opodatkowanie go w całości stawką 22% bez możliwości odliczeń.

Podatek od nieruchomości.

To powszechny podatek, obowiązujący i wynikający z Ustawy z 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych przez posiadaczy gruntów, budynków i budowli. Od 1996 r. zmiana ustawy o podatkach i opłatach lokalnych wyłącza z pojęcia działalności gospodarczej wynajmowanie pokoi w budynkach mieszkalnych na terenach wiejskich, jeżeli ich liczba nie przekracza pięciu. Pokoje te podlegają takiemu samemu opodatkowaniu jak pomieszczenia mieszkalne. Osoby wynajmujące większą liczbę pokoi lub wynajmujące pokoje poza budynkami mieszkalnymi i poza terenami wiejskimi muszą liczyć się z podwyższeniem stawki podatku i przekwalifikowaniem przeznaczenia na działalność gospodarczą.

Obowiązek podatkowy nie dotyczy wykorzystania gruntów rolnych czy leśnych bez zmiany ich podstawowego przeznaczenia, jeśli na przykład ustawienie namiotów lub przyczep kempingowych nie ogranicza produkcji rolnej lub leśnej.

*Na podstawie „Za miastem”
opracowała Anna Kalabun
PZDR Biała Podlaska*

Stacja Hodowli i Unasienniania Zwierząt Sp. z o. o. w Bydgoszczy ODDZIAŁ W ZAMOŚCIU PŁOSKIE 67

- Świadczy usługi w zakresie inseminacji bydła nasieniem buhajów o najwyższym indeksie hodowlanym.
- Oferuje nasienie knurów wszystkich dostępnych ras, mieszańców międzyrasowych i linii hybrydowych.
- Oferuje nowoczesną i wygodną formę wykonywania zabiegów inseminacji loch, samodzielnie przez rolników we własnej chlewni.
- W ramach działalności dodatkowej oferuje :
 - pasze i dodatki paszowe
 - środki higieny do produkcji zwierzęcej

H O D O W C O !

Korzystanie z naszych usług to:

- zwiększenie wielkości produkcji
- poprawa jakości mleka i mięsa
- możliwość wdrożenia do produkcji najlepszych ras bydła i trzody chlewnej
- zwiększenie opłacalności produkcji w krótkim czasie

Zainteresowanych hodowców prosimy o skontaktowanie się z najbliższym Punktem Unasienniania Zwierząt lub

SHIUZ Sp. z o. o. Oddział w Zamościu, Płoskie 67.

tel.fax (084) 639 – 26 – 55, 639 – 65 – 64

Stacja Unasienniania Loch w Kraśniku, ul. Nadstawna 2

tel.fax (081) 825- 00 - 01, 825 – 00- 02

Placówka Terenowa w Białce k/ Radzyna Podlaskiego
tel.fax. (083) 352 – 50 – 21, 352 – 52 - 08

Potrawy z drobiu

Kaczka z jabłkami, nadziewana cebulą.

Składniki: duża kaczka (ok. 2 kg), 1/2 kg cebuli, 1 łyżka suszonej szalwii, 6 szalwek, 2 łyżki konfitury z borówek lub żurawin, 3 łyżki maki, szklanka soku jabłkowego, 4 łyżki oleju, sól, pieprz.

Wykonanie: cebulę obrać i posiekać. W rondlu rozgrzać olej, zeszklić cebulę, podlać łyżkę wody i dusić pod przykryciem 5 minut. Cebulę odcedzić na sicie. Gdy wystygnie, wymieszać z szalwią, szczyptą soli i pieprzu. Tuszkę umyć, natrzeć solą oraz pieprzem, wypełnić cebulowym farszem. Zaszyć, skórę ponakłuwać. Kaczkę umieścić w brytfannie z rusztem (by skapywał tłuszcz). Piec 1,5 godz. polewając od czasu do czasu wytopionym tłuszczem. Jabłka umyć, wydrążyć gniazda nasienne, wypełnić je konfiturą i ułożyć obok kaczki na 20 minut przed końcem pieczenia. Ok. 3 łyżek tłuszczu, który wytopił się z kaczki, wymieszać w rondelku z mąką. Podgrzewać mieszając powoli wlewać sok jabłkowy (starać się nie przerywać wrzenia). Kaczkę przełożyć na półmisek, obłożyć jabłkami. Sos podać osobno, w sosjerce.

Kacze piersi pieczone w musztardzie miodowej.

Składniki: 1,5 kg kaczki piersi, 2-3 łyżki musztardy miodowej 3 ząbki czosnku, 3 łyżki sosu sojowego, 3 łyżki oleju, po łyżeczce tymianku i majeranku, pieprz, sól

Wykonanie: Piersi umyć, osuszyć, skórę nakłuć widelcem, natrzeć solą, pieprzem, zmiażdżonym czosnkiem i ziołami, odstawić na godzinę. Musztardę wymieszać z sosem sojowym i olejem. Posmarować piersi połową zaprawy, ułożyć w brytfannie, przykryć. Wstawić do piekarnika nagrzanego do 220°C. Po 30 - 40 min, nieco zmniejszyć płomień i polać mięso resztą zaprawy, rozprowadzoną kilkoma łyżkami wody. Piec jeszcze 30 - 40 min, w razie potrzeby podlewając gorącą wodą lub czerwonym winem. Po wyjściu z pieca odczekać 10 min. Pokroić piersi w plasty, ułożyć na

wygrzonym półmisku. Podawać z piure ziemniaczanym, buraczkami i sałatą albo z owocami z syropu.

Kaczka babci Sabci.

Składniki: 1 kaczka (ok. 3 kg), 10 dag słoniny pokrojonej w cienkie plasty, 2 łyżki masła, łyżeczka majeranku, łyżeczka utłuczonego jałowca, 4 łyżki śliwownicy, 15 dag śliwek kalifornijskich, sól.

Nadzienie: 25 dag szynki, 15 dag kurzej wątróbki, 10 dag migdałów, 3 łyżki rodzynek, 2 kajzerki, szklanka mleka, 3 jaja, szczypta cukru, szczypta gałki muszkatołowej, sól, pieprz.

Wykonanie: Kaczkę umyć, osuszyć, natrzeć solą, majerankiem jałowcem. Przygotować nadzienie. Bułki zalać mlekiem, odcisnąć po 15 min. Szynkę, wątróbkę, bułkę oraz migdały zemiać, dodać rodzynek, żółtka, cukier, przyprawić gałką, solą i pieprzem. Kaczkę nadziać, zszyć, ułożyć w brytfannie, obłożyć pasieczkami słoniny, podłożyć masło i piec około 2 godz. w piekarniku nagrzanym do 180°C, często podlewając wodą, a później sosem. Na 15 min. przed końcem pieczenia włożyć śliwki, po 10 min. Polać śliwownicą. Podawać z borówkami lub konfiturą z żurawin.

Indyk z farszem pieczarkowym.

Składniki: 1kg piersi z indyka, 1/2 szkl. śmietany, 2 ząbki czosnku, 40 dag pieczarek, pęczek szczypiorku, 3 łyżki masła, 1,5 szkl. bulionu, sól, pieprz.

Wykonanie: Pieczarki oczyścić, drobno posiekać. Szczypiorek opłukać, również drobno posiekać. Czosnek obrać, przecisnąć przez prasę. W misce wymieszać pieczarki ze szczypiorkiem, czosnkiem oraz śmietaną. Farsz pieczarkowy przyprawić solą i pieprzem. Pierś indyka umyć, osuszyć. Nożem zrobić kieszonkę, wypełnić ją pieczarkowym farszem. Kieszeń dokładnie zaszyć lub spiąć. Oprószyć solą i pieprzem. Mięso ułożyć w brytfannie, obłożyć wiórkami masła. Podlać szklanką bulionu. Piec 50 - 60 minut w temp. 200°C. Od czasu do czasu polewać bulionem.

Nadziewana pieczeń z indyka.

Składniki: pierś indycza (ok. 2 kg), 3/4 szkl. oleju, sok z 2 cytryn, 30 dag pora, 15 dag gotowanej szynki, sól, pieprz.

Wykonanie: Pierś umyć w zimnej wodzie, osuszyć i włożyć do dużej torby do mrożonek. Dodać olej, sok z cytryny oraz przyprawy i włożyć na noc do lodówki. Wyjąć, osuszyć i naciąć tak, aby powstał duży plaster. Posypać pieprzem i solą. Pory umyć, przeciąć wzdłuż na pół i zalać osolonym wrznięciem na 3 minuty. Osuszyć i wraz z plasterkami szynki ułożyć na mięsie. Mięso ściśle zrolować i związać nitką. Ułożyć w brytfannie wysmarowanej tłuszczem i piec w temp. 200°C około półtorej godziny. Od czasu do czasu obrócić i polać marynatą. Mięso przed pokrojeniem zawinąć na 10 - 15 minut w folię aluminiową.

Filet z indyka

faserowany owocami.

Składniki: 75 dag piersi indyka, po kilka suszonych moreli i śliwek bez pestek, pół szklanki czerwonego wina wytrawnego, łyżka masła, ziołowa przyprawa do drobiu, vegeta, pieprz.

Wykonanie: Mięso starannie umyć, długim ostrym nożem naciąć w połowie grubości, tak by utworzyła się kieszeń. Natrzeć nacięcie i wierzch mięsa przyprawą ziołową, vegetą i pieprzem. Wyplukane i osuszone owoce 3 godz. moczyć w winie, co jakiś czas mieszając. Następnie osaczyć je, włożyć (na przemian - morele i śliwki) do przygotowanej kieszeni, otwór zaszyć białą bawełnianą nicią lub spiąć wykałaczkami. Ułożyć mięso w brytfannie, posmarować masłem i wstawić do piekarnika nagrzanego do temp. 180°C. Piec około godziny, od czasu do czasu polewać zalewą, w której moczyły się owoce, a potem sosem z dna naczynia. Z miękkiej pieczeni usunąć nitkę lub wykałaczki. Podawać na zimno albo na gorąco.

Reklama

Hotel restauracja w Grabanowie Zaprasza

Organizujemy:

- kursy
- szkolenia
- seminaria

posiadamy salę szkoleniowo -
dydaktyczną, wyposażoną
w środki audiowizualne

Oferujemy usługi hotelowe:

dysponujemy pokojami 1,2,3,4 i 5, osobowymi
(70 miejsc) wyposażonymi w łazienki
pełne wyżywienie

Lubelski Ośrodek Doradztwa
Rolniczego w Końskowoli
Oddział w Grabanowie

(0 83) 343 37 92

fax (0 83) 343 81 98

(e-mail) grabanow@odr.cyber.pl

www.odr.cyber.pl

